

the Qur'an, Baroda 1938, s. 58-59, 150-151, 211, 246, 260, 264, 289; E. Chavannes, *Documents sur les Turcs occidentaux*, Paris 1941, s. 6-10, 11-13, 99-128, 193-197, 233-279; R. Grousset, *L'empire des steppes*, Paris 1948, s. 77-85; Hiouen-Thsang, *Mémoires sur les contrées occidentales* (trc. S. Julien), Paris 1957-58, I, 5-20; R. J. Hamilton, *Les ouighours a l'époque de cinq dynasties*, Paris 1958, s. 58, 68, 92, 93, 142, 143; Ali Mazaheri, *Ortaçağda Müslümanların Yaşayışları* (trc. Bahriye Üçok), İstanbul 1972, s. 342 vd.; W. Heyd, *Yakın-Doğu Ticaret Tarihi* (trc. Enver Ziya Karal), Ankara 1975, s. 3-83; H. Yacima, *The Arab Dhow Trade in the Indian Ocean*, Tokyo 1976, s. 5-7; P. Hopkirk, *Foreign Devis on the Silk Road*, London 1980, s. 9-31; A. Zeki Velidi Toğan, *Bugünkü Türkli Türkistan ve Yakın Tarihi*, İstanbul 1981, s. 94-95; Bahaeddin Ögel, *Büyük Hun İmparatorluğu Tarihi*, Ankara 1981, I, 67-68, 177, 450; II, 62, 64, 290-291, 392, 428, 454-456; a.mlf., *İslâmiyetten Önce Türk Kültür Tarihi*, Ankara 1988, s. 59, 157, 209; H. Hârtel, *Along the Ancient Silk Routes* (ed. M. E. D. Laing), New York 1982, Giriş, s. 15-23; İbrahim Kafesoğlu, *Türk Millî Kültürü*, İstanbul 1984, s. 87, 94-96, 313; P. D. Curtin, *Cross-Cultural Trade in World History*, Cambridge 1984, s. 90-135; P. Crone, *Meccan Trade and the Rise of Islam*, Oxford 1987, s. 81-83; Che Muqi, *The Silk Road Past and Present*, Beijing 1989, s. 3-6, 37, 164-165, 281-283; R. Simon, *Meccan Trade and Islam*, Budapest 1989, s. 24-49; Şevki Abdülkavî Osman, *Ticâretü'l-muhîti'l-Hindî ft 'aşri's-siyâdeti'l-İslâmiyye*, Küveyt 1990, s. 49-50, 56, 207-209; J. Bonavia v.dğr., *The Silk Road From Xi'an to Kashgar*, Hong Kong 1993, s. 13-16, 27, 128, 146-149, 173, 241, 257, 279; E. Gibbon, *Roma İmparatorluğu'nun Gerileyiş ve Çöküş Tarihi* (trc. Asım Baltacıoğlu), İstanbul 1994, IV, 65-67; J. F. So - E. C. Bunker, *Traders and Raiders*, London 1995, s. 24-25, 26, 30, 91-93, 164; W. W. Rockhill, "Notes on the Relations and Trade of China with the Eastern Archipelago and the Coast of the Indian Ocean During the Fourteenth Century", *The Islamic World in Foreign Travel Accounts* (ed. Fuat Sezgin), Frankfurt 1996, s. 392-414; H. W. Haussig, *İpek Yolu ve Orta Asya Kültür Tarihi* (trc. Müjdat Kayayerli), Kayseri 1997, s. 13-14, 22, 26-29, 41-43, 51-53, 56-58, 63, 74, 84-87, 90, 95; M. Kemal Özergin, "İpek Yolu", *Boğaziçi*, sy. 38, İstanbul 1985, s. 15-19.

NEBİ BOZKURT

İPEKTEN, Halûk

(1926-1992)

Divan edebiyatı araştırmacısı,
edebiyat tarihçisi.

Aslen Ispartalı olan ve hâkimlik yapan babasının görevi dolayısıyla bulunduğu Kırklareli'nin Saray ilçesinde doğdu. İstanbul'da Karagömrük Ortaokulu'nu, Vefa Lisesi'ni bitirdi (1949). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu (1954). Kayseri Pazarören İlköğretmen Okulu'n-

da Türkçe öğretmenliği (1954-1955) ve İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde (Türkiyat Enstitüsü) kütüphane memurluğu (1955-1959) yaptıktan sonra Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne eski Türk edebiyatı asistanı olarak girdi (1959). 1962'de doktorasını tamamladı. Alanıyla ilgili araştırmalar yapmak üzere gittiği Paris'te iki yıl kaldı (1963-1965). 1969'da doçent, 1988'de profesör oldu. 29 Eylül 1992'de öldü. Kabri Erzurum Asrı Mezarlığı'ndadır.

Ali Nihad Tarlan'ın doktora öğrencisi olan Halûk İpekten, İstanbul Dârülfünununda Ferit Kam'la başlayan "şerh-i mü'tün" geleneğini takip ederek divan şiirinin açıklanmasında şiirin şekli yapısından, mantığından, belâğatından ve ortak kültüründen uzaklaşmadan sağlam bilgiye dayanan, serbest yorumlara iltifat etmeyen bir metodu tercih etmiştir. Bu tarz metin şerhlerini akademik çevrelerde en çok yazıya geçirip yayımlayanlardandır. Halûk İpekten, üniversitelerdeki Türk dili ve edebiyatı programlarında şuarâ tezkireleri üzerinde de en fazla duran ve yaptırdığı doktora tezleriyle bunların önemlilerinin gün ışığına çıkmasını sağlayan bir ilim adamıdır. Sultan Veled'den Osman Nevres'e kadar otuz iki şairin divanlarını tarayarak bunlarda hangi aruz kalıplarının kullanıldığını gösteren *Eski Türk Edebiyatı: Aruz Ölçüsü* adlı eseri orijinal çalışmalarındandır.

İlmî makaleleri *Türkiyat Mecmuası*, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* ve *Tarih Dergisi*'nde, ansiklopedi maddeleri *İslâm Ansiklopedisi*, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* ile *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'nde yayımlanan Halûk İpekten'in ölümünden sonra çıkan kitapları ders notlarından derlenerek hazırlanmıştır.

Eserleri. Nailî-i Kadim Divanı (doktora tezi, İstanbul 1970); *Nailî-i Kadim, Ha-*

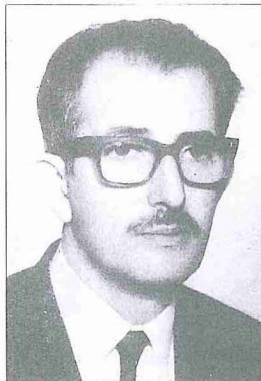
yatı ve Edebî Kişiliği (Ankara 1973); *Fuzûlî: Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları* (Ankara 1973, ilâveli yeni basım, Ankara 1991); *Karamanlı Nizamî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı* (Ankara 1974); *İsmetî Divanı* (Ankara 1974); *Eski Türk Edebiyatı: Nazım Şekilleri* (Ankara 1985); *Nailî, Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler* (Ankara 1986); *Nailî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklanması* (Erzurum 1987); *Bâkî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları* (Erzurum 1988; Ankara 1993); *Tezkiirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü* (Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Okçu ve Turgut Karabey ile birlikte, Ankara 1988); *Türk Edebiyatının Kaynaklarından Türkçe Şuarâ Tezkireleri* (Erzurum 1988, 1991); *Enderunlu Vâsif* (Ankara 1989); *Eski Türk Edebiyatı: Aruz Ölçüsü* (Erzurum 1989); *Şeyh Galib, Hayatı, Sanatı, Eserleri* (Ankara 1993, 1996); *Nef'i, Hayatı, Sanatı, Eserleri* (Ankara 1996); *Divan Edebiyatında Edebî Muhitler* (doçentlik tezi, İstanbul 1996); *Basılı Divanlar Kataloğu* (Mustafa İsen'le birlikte, Ankara 1997). *Eski Türk Edebiyatı: Nazım Şekilleri* ile *Eski Türk Edebiyatı: Aruz Ölçüsü* adlı eserleri, daha sonra birleştirilerek *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz* adıyla tek kitap halinde tekrar yayımlanmıştır (İstanbul 1994).

BİBLİYOGARFYA :

Orhan Okay, "Bir Dostun Ardından", *Yedi İklim*, IV/32, İstanbul 1992, s. 64-65; Mustafa İsen, "Halûk Hocamın Ardından", a.e., s. 66-67; Rıdvan Canım, "Prof. Dr. Halûk İpekten ve Türk Şuarâ Tezkireleri", a.e., s. 79-80; Metin Akkuş, "Metin Şerhi Geleneği, Tarlan Mektebinden Halûk İpekten'e", a.e., s. 67-68; a.mlf., "Prof. Dr. Halûk İpekten Bibliyografyası", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, I, Erzurum 1993, s. 3-7; Erdoğan Uludağ, "Prof. Dr. Halûk İpekten", a.e., s. 1; "İpekten, Halûk", *TDEA*, IV, 402.

M. ORHAN OKAY

Halûk İpekten

İPLİKÇİ CAMİİ

Konya'da
Selçuklu dönemine ait cami.

Alâeddin tepesinin doğusundaki Kürkcü mahallesinde yer alan ve Ebülfazl Mes-cidi adıyla da bilinen İplikçi Camii'nin ilk inşa tarihi XIII. yüzyıl başlarına kadar inmektedir. Bu döneme ait mihrap kalıntısının yerinde bulunması, bir vakfiye kaydını ve Ortaçağ kaynaklarında adının geçmesi yapıyı ayrıca önemli kılar. Yapı önceleri